

Miksi rangaistusta sanotaan kakuksi?

Sanonta on peräisin ajalta, jolloin ruotsalaisperäinen lainasana *kakku* tarkoitti ensisijaisesti ruisleipää tai leivänkappaletta, niin kuin se vieläkin tarkoittaa monissa murteissa. *Kakku* voi olla myös huonoista ja vähäisistä aineksista, esimerkiksi taikinatiinun reunoista kaavituista rippeistä kyhätyn kakkaran nimitys. Entisajan vankiloissa ruoka oli pahimmillaan vettä ja keinoa leivänkyrsää eli *kakkua*. Vankeusrangaistuksen kärsiminen oli häpeällinen ja tunteita herättävä asia, josta mielellään puhuttiin erilaisia kiertoilmauksia käyttäen. Näistä yksi tavallinen oli *kruunun kakun jyrsiminen* tai *syöminen*. Vastaavalla tavalla puhuttiin myös *kruunun leivästä* ja *kruunun leipiin joutumisesta*. Kruunulla tarkoitettiin valtiovaltaa. *Kruunun kakun* saaminen tarkoitti siis ensin sananmukaisesti ja sitten myös vertauskuvallisesti vankilaan joutumista. *Kakku*-sana on säilyttänyt tämän vertauskuvallisen merkityksensä vankilaslangissa, vaikka *kruunu* onkin ajan mittaan pudonnut pois.